

Thomas Bech Budolfsen er musiklærer på Ellevangskolen i Risskov. Han er uddannet musiklærer i 2003 fra Aarhus Dag- og Aftenseminarium. Thomas har i en lang årrække undervist på valghold i udkolingen og ser frem til, at musikfaget nu kan tilbydes som et toårigt forløb med afsluttende eksamen.

Et af de områder, der er stor fokus på i musikundervisningen på valgholdene, er, at eleverne bliver gode til at optræde. Gennem forløbet er der "Spil Dansk", julekoncerter, dimissionskoncerter og ikke mindst et stort samarbejde med musikstedet Train, der munder ud i en stor koncert for familie og venner.

VALGFAG i udskolingen

Hvor stor er interessen blandt eleverne for at vælge musik som valgfag?

Jeg har haft musik som valgfag de sidste 12-13 år. Lige nu er der en enorm interesse for at vælge musik. Jeg har to hold - et med 7. klasses elever og et med elever fra 8.-9. klasse. Der er i alt 30 elever på holdene tilsammen. Hvis eleverne ønsker det, kan de dermed fortsætte med musik gennem alle tre år. De fleste elever har jeg også i 6. klasse, hvor jeg står for den obligatoriske musikundervisning, og de elever vælger ofte at gå videre med musik som valgfag i de ældre klasser. Der er en stærk musiktradition her på skolen, og når de ældre elever ofte optræder med musik, bliver de yngre elever inspireret.

Hvad arbejder I med i musiktimerne?

Det er primært sammenspil og koncertafvikling. Indholdet af musikundervisningen er eleverne selv med til at forme; så det er ofte et stof, som de kender på forhånd. Vi plejer at lave en liste med elevernes forslag, og så taler vi sammen om, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der er realistisk. Jeg prøver at være meget åben over for, hvad eleverne ønsker, og derfor kan vi også godt finde på bare at prøve noget af og så se, hvor det bærer hen. Nogle gange viser det sig så at kunne lade sig gøre, mens det andre gange ikke kan, og det er der en vigtig læring i. Vi har et rigtigt godt samspil, og for det meste er eleverne meget medgørlige og motiverede. En gang imellem kan vi have nogle, som føler sig lidt utrygge ved at stå på en scene; men det meste af tiden har

eleverne ja-hatten på og ønsker at bidrage mest muligt med det, de kan.

Arbejder I med andet end sammenspil?

Det er hovedsageligt sammenspil, der er i centrum; men vi arbejder eksempelvis også med lydafvikling. Når vi optræder på skolen, er eleverne med til at stille op og er på den måde ansvarlige for den samlede koncert. De er lige så meget 'stage hands', som de er musikere. Ved at hjælpe til med at sætte instrumenterne til og lave lyden, arbejder vi for eksempel med, hvilket lyd billede bassen har i forhold til guitaren, om vi skal lave flerstemmige arrangementer og så videre. På den måde er eleverne også med til at instruere musikken. Generelt dyrker vi meget et refleksionsniveau i forhold til musik, hvor vi taler om musikken på et overordnet plan - det kan eksempelvis være dynamikken i musikken, intro, intro og selve arrangementet som helhed.

Samarbejde med Train

Du siger, at I arbejder meget med performance - i hvilke sammenhænge spiller I for andre?

Vi spiller mange koncerter her på skolen. Hvert år medvirker vi blandt andet i 'Spil Dansk'-dagen. Her på skolen har vi valgt, at vi optræder med et 'Spil Dansk'-arrangement for udskolingen. Derudover har vi en årlig julekoncert, hvor eleverne optræder med forskellige julesange - både de rockede og de mere klassiske, og vi spiller årligt til dimission og til sidste skoledag.

🎵 Vi har et rigtigt godt samspil, og for det meste er eleverne meget medgørlige og motiverede.

🎵 Når vi optræder på skolen, er eleverne med til at stille op og er på den måde ansvarlige for den samlede koncert.

En enkelt gang har vi også været i studiet for at indspille vores skolesang - Ellevangsangen, som jeg har lavet sammen med nogle kolleger. Den bliver også sunget i børnehaven, så de kan sangen inden skolestart. Det er en sang, som vi er meget stolte af.

Det kan godt være lidt angstprovokerende; så det er godt at have talt det hele godt igennem, inden vi skal ned og optræde.

Ud over de mange koncerter på skolen har vi et årligt arrangement på Train, hvor eleverne oplever, hvordan det er at komme ud med deres musik. Hovedformålet med de mange koncerter på skolen er, at vi lader de andre elever høre, hvad vi laver, så de kan lade sig inspirere. En enkelt gang har vi også været i studiet for at indspille vores skolesang - Ellevangsangen, som jeg har lavet sammen med nogle kolleger. Den bliver også sunget i børnehaven, så de kan sangen inden skolestart. Det er en sang, som vi er meget stolte af.

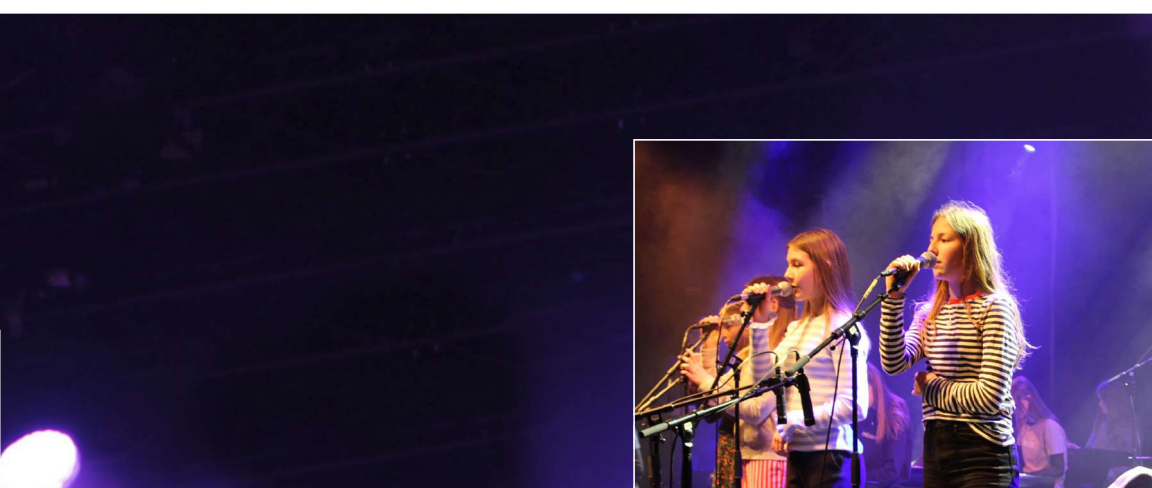
Hvordan er det kommet i stand, at I spiller på Train?

Aftalen om at spille på Train startede som et pilotprojekt i 2015. Første gang, vi spillede koncert, var i 2016, hvor det kun var elever her fra Ellevangskolen. Nu er det en årlig koncert i april måned, og i år er der tre skoler med - Ellevangskolen, Rundhøjskolen og det, der hedder "More Music". Det er lidt forskelligt fra år til år, hvor mange der tilmelder sig. Projektet er tilrettelagt som et forløb, hvor eleverne mødes til rundvisning på Train allerede i efteråret. Her taler eleverne med nogle af de ansatte på Train om, hvordan man afvikler koncerter, vi hører historier om de berømtheder, der har optrådt på stedet tidli-

gere, eleverne ser den sofa, Snoop Dogg har siddet i - og det gør alt sammen et stort indtryk. På den måde bliver selve koncerten mere nærværende for dem. Dernæst bliver eleverne inviteret til en gratis koncert, som vi selv vælger i samarbejde med Train. Denne gang har vi været inde at se Nicklas Sahl med det ene hold og "De Danske Hyrder" med det andet hold. Den sidste del af forløbet er, at eleverne selv kommer ned og optræder.

Hvad får jeres elever ud af den proces, det er, når I forbereder jer til at spille på Train?

Eleverne får rigtig meget ud af hele processen. Først skal vi have valgt, hvilke numre vi gerne vil spille, og samtidig hvad vi evner at få til at fungere. Det kan f.eks. være, om der er én guitarist, som både kan og vil spille solo, eller en trommeslager, der vil spille en intro alene. Dernæst arbejder vi med arrangementerne, og så taler vi meget om, hvordan vi skal performe det, vi skal spille. For størstedelen af eleverne er det første gang, at de skal stå på en rigtig scene og optræde med god lyd, lys og røgmaskiner. Det kan godt være lidt angstprovokerende; så det er godt at have talt det hele godt igennem, inden vi skal ned og optræde.

Man kan ikke tale sig til at spille godt sammen

Det lyder som en længerevarende proces, hvor I øver og forbereder jer i lang tid. Hvordan oplever du dine elevers tilgang til det at øve sig?

Det kan godt være hårdt indimellem. Jeg havde engang en elev, som ikke dukkede op til nogle øve-gange i undervisningstiden. Jeg ringede til ham og spurgte, hvorfor han ikke kom, hvortil han svarede, at han jo godt kunne spille det, som han skulle. Det var en elev, som ikke rigtig havde forstået idéen med sammenspillet, og at musikken handler om at sætte sin egen kunnen sammen med andres. Alle er uundværlige, når vi skal ud og performe og vise det frem for andre, og processen op til Train-koncerten er med til at understrege dette. Det er hårdt, fordi eleverne skal spille det samme i lang tid og konstant korrigerer mindre elementer. Det er en proces, hvor elevernes refleksion betyder rigtig meget, og jeg forsøger at involvere dem så meget, som jeg kan, netop fordi jeg nødt vil have, at de giver op undervejs. Hvis jeg inddrager dem i, hvad der kan lade sig gøre, og hvad der ikke kan lade sig gøre, får de et indblik i, hvorfor de skal øve sig og spille sammen. Jeg hører derfor også sjældent eleverne brokke sig over, at vi spiller de samme sange igen og igen. Selvfølgelig kan man ikke tale sig til at blive

dygtige musikere; men jeg gør meget brug af evaluering, hvor vi sammen får indblik i, hvad der er svært, og hvad der skal øves på.

Hvordan bygger I videre på den obligatoriske musikundervisning i musik som valgfag?

Her på skolen dyrker vi meget sammenspil i forskellige genrer i mellemtrinnet. Vi begynder at spille sammen på kryds og tværs og med forskellige instrumenter. Det er ikke altid, at det kun er rytmiske instrumenter; det kan også være ukulele, fløjte eller håndtromme. Dermed lærer eleverne at være en del af noget større. Vi har også haft et meget tæt samarbejde med "World Music Center", der har kørt forløb herude på skolen. I den forbindelse har der været gæstelærere, som fortæller om vigtigheden af at lytte i et orkester. Den læring, som eleverne får ud af den obligatoriske undervisning, hvor de øver at være sammen nonverbalt, bygger jeg videre på i valgfagene, hvor det lige så stille bliver mere og mere komplicerede ting, som vi spiller sammen.

To-årigt musikfag i udskolingens

Der er åbnet op for muligheden for et toårigt musikfag i udskolingens med afsluttende eksamen. Hvad synes du om det?

Den læring, som eleverne får ud af den obligatoriske undervisning, hvor de øver at være sammen nonverbalt, bygger jeg videre på i valgfagene, hvor det lige så stille bliver mere og mere komplicerede ting, som vi spiller sammen.

¶ På den måde møder vores elever også nogle af de elever, som har valgt musik på gymnasiet. Det fungerer rigtig godt, og vores elever oplever en kobling mellem den musik, de har haft i folkeskolen, og det, at musikken kan videreføres på en ungdomsuddannelse.

Jeg synes, at det lyder rigtig spændende. Samtidig betyder det dog også, at vi som musiklærere skal have mere viden om nogle af de områder, som vi ikke har dyrket så meget i den obligatoriske undervisning tidligere. I forbindelse med vores Train-koncerter kom jeg f.eks. til at tænke på, at vi er nødt til at vide mere om, hvad der foregår i musikbranchen uden for skolesammenhæng. Hvis der skal være en kobling mellem musikundervisning og musikken i det samfund, vi er en del af, så er vi nødt til at lære noget praktisk, som vi kan give videre til vores elever. Det er en vigtig supplerende viden til det at lære at spille et instrument, at man også kan koble det til samfundet og har været ude at opleve, hvordan musik er uden for skolen.

Hvordan forestiller du dig, at det skulle udføres rent praktisk?

Her på skolen har vi allerede talt en del om på sigt at gøre brug af musik som prøvefag. Til en begyndelse forestiller vi os at lave det i 8.-9. klasse. Det kunne være en mulighed at lave et grundforløb i 7. klasse, hvor eleverne kunne præsenteres for de forskellige elementer i musikfaget, hvilket således

kunne lede eleverne videre til musik som prøvefag i 8.-9. klasse. Vi har dog rent praktisk ikke taget nogle beslutninger og har ikke det fulde overblik over implikationerne, men vi snakker meget om de forskellige muligheder i forhold til indhold og form.

Samarbejde med gymnasiet

Hvis I indretter musikfaget på den måde, vil I gøre overgangen mellem musik som obligatorisk fag og musik på overbygningen mere flydende. Har I andre initiativer, som understøtter dette?

Vi har allerede nu et rigtig velfungerende samarbejde med Risskov Gymnasium, hvor vi har et musik-brobygningsforløb. Vi har lige været oppe på gymnasiet med de elever fra 8. og 9. klasse, der har musik som valgfag. Rent praktisk fungerer det på den måde, at vi modtager nogle numre fra en musiklærer derfra, som han gerne vil lave som sammenspil, når vi kommer. På selve dagen står musiklæreren for en undervisningslektion, hvor vores elever introduceres for teori, hvorefter vi spiller nogle af vores numre for ham, og sluttelig medvirker nogle af gymnasieeleverne til at lave sammenspil med os. På den måde møder vores elever også nogle af de

Hvorfor har I valgt musik?

Simone 7.V: Jeg bliver glad, når vi spiller – musikken påvirker mig positivt.

Ville du have valgt musik som toårigt musikfag i udskolingens med afsluttende eksamen?

Simone 7.V: Ja – det ville have været rigtig godt.

Nu skal I snart ned at optræde på Train. Hvad synes I, er det fedeste ved det?

Johanne 7.V: At man kan vise andre, hvad man har arbejdet på og lagt så meget tid og energi i.

Bliver I nervøse, når I kommer ned på scenen?

Johanne 7.V: Nok lidt i starten, men det går sikkert væk igen.

Hvad betyder det for jer at øve op til en koncert og så stå og fyre den af til koncerten? Er det hårdt arbejde?

Rebekka 7.V: Ja, til tider, fordi vi skal øve os så meget. Nogle gange er det hårdt arbejde.

Er der noget, som faget musik kan, som andre fag ikke kan?

Lea, 7.V: Man lærer at spille musik og spille sammen, og det gør man jo ikke i andre fag.

Lea 7.V: Det er sjovt, fordi man kan få lov til at eksperimentere med, hvilket instrument man har lyst til at spille, og der er nogen valgfrihed.

Er der nogen af jer, som har fremtidsdrømme om musik?

Oskar 7.V: Ja, det har jeg faktisk. Jeg har lidt en drøm om at nå langt med den musik, jeg godt kan lide, også selvom det er lidt en anden genre end den, vi typisk hører i radioen. Det kunne være meget fedt at være professionel musiker, og jeg er villig til at arbejde for det. ☺

elever, som har valgt musik på gymnasiet. Det fungerer rigtig godt, og vores elever oplever en kobling mellem den musik, de har haft i folkeskolen, og det, at musikken kan videreføres på en ungdomsuddannelse.

Er der nogle særlige øjeblikke i din musikundervisning, som du kan tænke tilbage på?

Jeg oplever ofte de helt særlige øjeblikke, når jeg har mine elever med ud af huset – det kan være til koncerter på Train, eller da vi var i studiet at indspille. Her oplever børnene virkelig, hvordan de mange timer i undervisningslokalet faktisk kan give pote. Det er som så mange andre ting i folkeskolen, at det først er, når eleverne kommer hen til fremlæggelsesdelen, at de indser, hvad det hele faktisk går ud på. Det kan de ikke se i starten eller undervejs i forløbet. Så den refleksion, jeg har med eleverne efter en optræden, er ekstremt vigtig for forståelsen af,

hvad musikken gør og kan. Det er eksempler på, at jeg oplever, at min musikundervisning går op i en højere enhed. Og faktisk tror jeg, at eleverne har samme oplevelse.

Har du nogle gode råd til de nyuddannede musiklærere?

Jeg har mange; men hvis jeg skal begrænse mig, vil jeg gerne videregive, hvor ekstremt vigtigt det er at involvere sine elever i arbejdsprocessen – uanset om det er i ind- eller udskoling. Du skal involvere eleverne; ellers kan det nemt blive et stort kaos. Dernæst skal du være godt forberedt – ikke på den måde, at dit undervisningsforløb skal ligge klar fra A-Z, men mere således, at du er klar til ændringer undervejs. Ved at være godt forberedt, er man mere klar til omstilling og til at agere sammen med børnene. ☺

☺ Du skal involvere eleverne ellers kan det nemt blive et stort kaos. Dernæst skal du være godt forberedt – ikke på den måde, at dit undervisningsforløb skal ligge klar fra A-Z, men mere således, at du er klar til ændringer undervejs.